

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ВИРОБНИЦТВА ТОВАРУ ПІДВИЩЕНОЇ ЯКОСТІ ЗА УМОВИ МІНІМІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ ЗБИТКІВ ТА ЕКОЛОГІЧНИХ ВИТРАТ

Хворост О.О., Деркач Ж. В.

Один з пріоритетних факторів, впливаючих на конкурентостійкість підприємства, — управління якістю на виробництві.

У період ринкових відносин, коли ринок перенасичений товарами, якість виготовлених виробів відіграє найважливішу роль у завоюванні ринку. Визначені шість базових принципів управління якістю, спираючись на які, все більша кількість компаній будують свою діяльність: робота, націлена на підвищення якості, повинна виступати обов'язковою складовою стратегії компанії; з точки зору зменшення витрат перспективніше орієнтуватися на удосконалення виробничого процесу, аніж просто на зменшенні витрат; для вирішення виробничо-збутних проблем необхідно постійно проводити цілеспрямовану роботу, а не чекати виникнення кризової ситуації; постачальники повинні бути партнерами, а не супротивниками, яких можна звинуватити в усіх невдачах; кожен працівник компанії повинен постійно підвищувати свою кваліфікацію; важливо пам'ятати, що кожен працівник обслуговує свого постачальника як у середині компанії, так назовні; в кінці отримати високий прибуток.

Забезпечення якості — це гарантування такого рівня якості продукції, який би дозволив споживачеві з упевненістю купувати та використовувати її на протязі довгого терміну, причому ця продукція повинна повністю задовольняти його потреби.

У процесі виробництва при використанні неекологічних технологій або неправильному використанні ресурсів формується еколого-економічний збиток.

Еколого-економічний збиток визначається суспільно необхідними витратами, що виникають внаслідок екодеструктивного впливу, тобто, в одному випадку зростають витрати виробництва, в іншому випадку знижується вигідність здійснюваної діяльності, тобто за тих самих витрат рівень доходу падає.

Екодеструктивні зміни в довкіллі спричиняють негативні процеси в економічних системах, що в свою чергу призводять до виникнення таких економічних збитків, як втрата продукції, втрата основних і оборотних фондів промисловості, збитки пов'язані із захворюваністю і смертністю людей, недовіроблення доходу, додаткові витрати на компенсацію зниження продуктивності виробництв, на пересозбросення

виробництва, втраченої вигоди від неможливості здійснювати виробництво продукції.

Показники еколого-економічних наслідків дозволяють оцінити вигоду різних заходів, пов'язаних з поліпшенням якості атмосфери, економією енергії і матеріалів, оптимізації транспортних потоків.

Вони показують, що гроші, витрачені на економію енергії та охорону природи, компенсуються відверненими збитками. Що відбивається не тільки на ціні товару але й на його якості. Адже товар вироблений згідно екологічних норм за своїми властивостями є більш якісний та має підвищену конкурентноспроможність у порівнянні із іншими товарами.

Під дією динаміки соціально-економічних факторів і фактора обмеженості природних ресурсів відбуваються зміни їхньої економічної цінності. Зростання продуктивності суспільної праці підвищує ефективність експлуатації одиниці природного ресурсу (за умови постійної його якості) та підвищує його вартість. Але це позитивно впливає на виробництво, адже матеріало місткість зменшується з підвищенням якості виробленого товару (за рахунок більш кваліфікованої праці).

За умови неврахування фактору часу при нанесенні еколого-економічних збитків відбуваються 4 групи процесів: 1) динаміку упущеної вигоди фінансових засобів (механізм дисконтування); 2) зміну дохідності (ренти) джерел природних ресурсів; 3) зміну реакцій природних систем на зовнішній вплив; 4) динаміку питомих показників збитку на одиницю екодеструкцій.

Крім ефектів прямого впливу на природу, необхідно враховувати наслідки минулих стадій виробництва продукції. Подібні оцінки дозволяють екологічно оптимізувати поточні стадії даного виробничого циклу. Наприклад, обрати таку структуру витрат (співвідношення виробничих і екологічних витрат), яка забезпечить максимальний еколого-економічний результат. Але це передбачає вибір альтернативних ресурсів і політики ресурсозабезпечення (наприклад, варіантів ресурсозбереження і ресурсовиробництва), вибір технологічних стратегій виробництва ресурсу. Показники, які характеризують негативний вплив минулих процесів виробництва ресурсів, називаються *екологічною ціною* продукції.

Екологічна ціна продукції повинна містити у собі економічну оцінку природних ресурсів, що вилучаються, та величину збитку від впливу на довкілля.

Такий комплексний підхід до виготовлення продукції дозволить виробляти товар високого гатунку із меншими витратами на його створення.